

**Азаматтық қоғам және
құқықтық мемлекет туралы
теориялар**

Дайындаған: Қайрат Мейрамбек

Курстық жұмыстың құрылымы

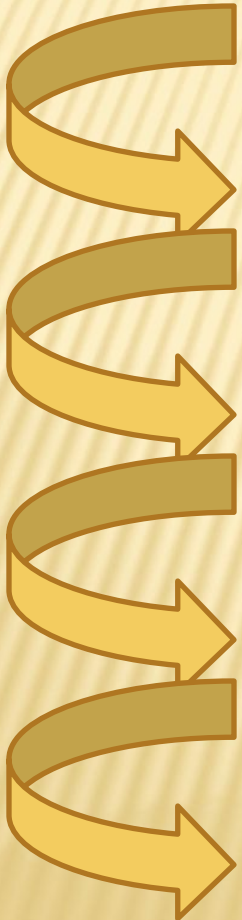
Кіріспе

Құқықтық мемлекет түсінігі, түрлері және белгілері

Азаматтық қоғам және оның қағидаларының теориялық негіздері

Қорытынды

Пайдаланылған әдебиеттер

Мемлекет – қоғамның ұйымдық құрылымды объективті қажет ететін ұйым ретінде жұмыс жүргізеді.

Мемлекет – басқару функциясын орындайтын және соның көмегімен қоғамның тіршілік-тынысын қамтамасыз ететін, оған қажетті жағдайлар мен алғышарттар жасауға ұмтылатын адамзат қоғамын ұйымдастырудың айрықша нысаны.

Құқықтық мемлекет- мемлекет билік органдары жүйесінің болуымен сипатталатын бұқаралық биліктің ұйымы.

Құқықтық мемлекет(объективтік тұрғыдан қарағанда) – жалпыға бірдей міндетті, құқықтық мемлекет күшімен қамтамасыз етілетін, қоғамдық қатынастарды реттейтін, заңда және басқа да ресми құжаттарда анықталған құқықтық норма, ережелердің жиынтығы.

Мемлекеттік қызмет бірнеше категорияға бөлінеді:

1). Мемлекеттік билік органдарының қызметкерлері:(заң шығару, заңды орындау, заңды қорғау органдары)

2).Жұмыстың сипатына қарай қызметкерлер үшке бөлінеді:(басшылар, мамндар, техникалық персонал)

3).Мамандығының сипатына қарай қызметкерлер екіге бөлінеді: мемлекеттік – билік өкілеттілігі бар қызметкерлер және өкілеттігі жоқ қызметкерлер

Мемлекеттік өкілеттігі бар лауазымды тұлғалар 3 топқа бөлінеді:

1). Президент, Премьер-Министр, Палаталардың басшылары, Министрлер, Жоғарғы мемлекеттік аппараттың басшылары;

2).Бірінші топтағы лауазымды тұлғалардың кеңесшілері, көмекшілері, орынбасарлары;

3).Екінші топтағы лауазымды тұлғалардың орынбасарлары, көмекшілері;

Құқықтық мемлекеттік әдеттер – қоғам өмірінен шыққан, адамдардың қарым-қатынасын реттейтін, мемлекет күшімен қаматамасыз етілетін ресми түрде бекітілген әдет-ғұрыптар.

Кезінде қазақ даласында құқықтық мемлекеттік әдет-ғұрыптар қоғамдық қатынастардың негізгі реттеушісі болған.

Оған дәлел:

<< Қасым ханның қасқа жолы >> (XV ғ.)

<< Есім ханның ескі жолы >> (XVI ғ.)

Тәуке ханның << Жеті жарғысы >> (XVIII ғ.)

Нормативтік - құқықтық мемлекеттік актілер – құқықтық мемлекеттің ең басты қайнар көзі, негізі ретінде танылады.

Нормативтік-құқықтық мемлекеттік акті мемлекеттік органдар ресми түрде қабылдаған, жалпы ережелерден тұратын, қоғамдық қатынастарды реттейтін, жалпыға бірдей міндетті құжат, яғни акті.

Қоғам – саналы адамдардың бір мүддені, бір мақсатты орындау үшін саналы түрде өзара бірігуі. Мұнда міндетті түрде екі шартты элемент бар: мүдде – мақсаттың қалыптасуы және саналы адамдардың саналы түрде бірігуі.

Қоғамның түрлері

Өндірістік
қоғам

Шаруашылық
қоғам

Әлеуметтік
қоғам

Азаматтық
қоғам

Азаматтық қоғам – мемлекеттік құрылымнан тыс қалыптасатын әлеуметтік – экономикалық және мәдени – рухани қоғамдық қатынастардың жиынтығы. Оған қатысушылардың табиғи және азаматтық құқықтарын, бостандығы мен міндетін автономиялық даму жолын қамтамасыз етеді. Азаматтық қоғамда үзіліс болмайды, уақыты шектелмейді, өлкеге – аймаққа бөлінбейді, мемлекеттің барлық жерін, барлық халқын біріктіреді.

Азаматтық қоғамның тарихи объективтік қалыптасқан негізгі белгілері

Саналы адамдардың ерікті түрде бірлесіп одақ құруы;

Қоғамдық түпкілікті, нақты, объективтік мүдде мақсаттың бір болуы;

Адамдардың өзара ынтымақтастығының, бірлігінің қалыптасуы;

Қоғамдық мүдде – мақсат, тілек арқылы қарым – қатынастарды реттеп – басқару;

Қоғамды басқаратын, қоғамдық тәртіпті қорғайтын аппараттың, мемлекеттік биліктің өмірге келуі;

Қазіргі Қазақстанның азаматтық қоғамын бес жүйеге бөлуге болады

Әлеуметтік

Саяси

Ақпараттық

Экономикалық

Рухани-
мәдени

Азаматтық қоғамның белгі - нысандары:

1

адамдардың экономикалық, әлеуметтік, саяси бостандығы мен құқықтарының қамтамасыз етілуі;

2

қоғамда бостандықтың, жариялылықтың болуы, ақпараттың жұмысына азаматтардың қатысуы, ішкі-сыртқы байланыстарға қатысуға, жүріп тұруға толық құқықтарының болуы;

3

азаматтардың қоғамдық ұйымдар, бірлестіктер құрып, өз мүдде-мақсаттарын орындауға, іске асыруға және шет елдердің сондай ұйымдармен байланыс жасауға құқықтарының болуы;

4

жергілікті өзін-өзі басқаруға толық бостандық болуы, оның жұмысына мемлекеттің араласпауы, қажет болса тиімді көмегін көрсетуі, жергілікті өзін-өзі басқаратын мекеме жергілікті мемлекеттік органмен тығыз байланыста жұмыс жасауы;

5

азаматтық қоғам- толық бостандық, демократия қалыптасқан қоғам болуы қажет, ол болашақ құқықтық мемлекеттің талаптарын іске асырып, сол мемлекеттің объективтік тұрғыдан негізі болуға тиісті;

Азаматтық қоғамның негізгі қағидалары:

- **Адам мен азаматтың іргелі құқықтары мен бостандықтарын сақтау;**
- **Эволюциялық және кезеңділік;**
- **Заңның үстемділігі, барлығының бөле жарамастан заң алдында теңдігі;**
- **Елдегі демократиялық процестерге азаматтардың қатысуы үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету;**
- **Азаматтарды демократиялық мәдениет мінез – құлқына тарту;**
- **Билік пен қоғамның үндесу мен ынтымақтастық мәдениетіне бейіндігі;**
- **Қоғамдық өмір салаларында, ең алдымен экономикалық салада, әлемдік дамудың жаһандық үрдістерін ескере отырып қайта құрулармен бірге бағындырушылық;**

Азаматтық қоғамның қалыптасуы және дамуы бірнеше ғасырларды қамтиды. Бұл процес әлі күнге дейін аяқталған жоқ.

Азаматтық қоғам институттарын дамытудың құқықтық негіздерін айқындау бүгінгі заман талабы болып есептеледі. Себебі, азаматтық қоғамды қалыптастыру үшін ең алдымен жоғары деңгейде қабылданған заңдар жүйесі толыққанда болуы тиіс, сонымен қатар мемлекеттің азаматтары өздерін құқықтық саналы мәдениетті тұлға ретінде қалыптастыру керек, тек сонда ғана алдымызға қойған мақсатқа жетуге болады.

**Назарларыңызға
рахмет!**